

آفیش نگین

(۱)

(ویرایش سوم)

درسنامه دوره عمومی معارف مهدویت

مرکز تخصص مهدویت

حوزه علمیه قم

مؤلفان:

محمد امین بالادستیان
محمد مهدی حائری پور
مهدی یوسفیان

فهرست مطالب

۱۴	مقدمه ویرایش سوم
۱۵	درس اول: ضرورت طرح مباحث مهدویت
۱۶	یک. بُعد اعتقادی
۱۸	دو. بُعد اجتماعی
۱۸	سه. بُعد سیاسی
۱۹	چهار. بُعد تاریخی
۱۹	پنج. بُعد فرهنگی
۲۰	۱. تبیین و ترویج فرهنگ انتظار
۲۰	۲. آسیب شناسی
۲۰	۳. دشمن شناسی
۲۲	پرسش‌های درس
۲۲	پرسش‌های پژوهشی
۲۳	درس دوم: کلیات امامت
۲۴	مفهوم و جایگاه امامت
۲۵	نیاز به امام
۲۵	امام، مفسر قرآن و بیان‌گر احکام
۲۶	امام، حافظ و نگهبان دین
۲۷	رهبری و اداره امور جامعه
۲۷	امام، الگوی کامل و مرتبی مردم
۲۸	ویژگی‌های امام
۲۸	۱. علم
۲۹	۲. عصمت
۳۰	۳. مدیریت اجتماعی
۳۰	۴. آراستگی به کمالات اخلاقی
۳۱	۵. نصب از سوی خدا
۳۱	بیانی جامع و زیبا از امام رضا علیه السلام
۳۴	پرسش‌های درس

۳۴	پرسش‌های پژوهشی.....
۳۵	درس سوم: امام مهدی <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> در یک نگاه.....
۳۶	یک. میلاد امام زمان <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> .....
۳۷	دو. نام، کنیه و القاب.....
۳۷	سه. ویژگی‌های حضرت مهدی <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> .....
۳۷	۱. بشارت به آمدن او.....
۳۸	۲. ولادت پنهانی.....
۳۹	۳. غیبت طولانی و پیش‌گویی آن.....
۴۰	۴. طول عمر.....
۴۴	چهار. شمایل و خصوصیات.....
۴۴	پنج. دوره‌های زندگی حضرت.....
۴۶	پرسش‌های درس.....
۴۶	پرسش‌های پژوهشی.....
۴۷	درس چهارم: دوران پنهان زیستن حضرت.....
۴۸	از ولادت موعود تا شهادت امام عسکری <small>عَلِيُّهِ الْحَسَنُ</small> .....
۴۸	معرفی امام مهدی <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> به شیعیان.....
۴۸	۱. نشان دادن مهدی <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> به خواص.....
۴۹	۲. سنت عقیقه.....
۵۰	۳. نامه نگاری.....
۵۰	۴. پاسخگویی به سؤالات.....
۵۱	۵. دریافت هدایای ماذی.....
۵۲	معجزات و کرامات.....
۵۳	تربیت و هدایت.....
۵۴	نمایز بر پیکر پدر.....
۵۷	پرسش‌های درس.....
۵۷	پرسش‌های پژوهشی.....
۵۹	درس پنجم: امام مهدی <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> در آینه قرآن.....
۶۰	سیری در آیات مهدویت.....
۶۰	شیوه‌های معرفی افراد در قرآن.....
۶۱	چرا نام حضرت مهدی <small>عَزَلَ اللَّهُ عَنْهُ</small> در قرآن نیامده است؟؟.....
۶۲	تفسیر و تأویل در آیات مهدویت.....
۶۳	تحلیل و بررسی آیات مهدوی.....

یک. امام مهدی ^{عَلَيْهِ الْكَرَمُ الْعَظِيمُ} تحقق بخش و عده بزرگ الهی.....	۶۳
نتیجه بررسی آیه.....	۶۴
تفسیر آیه نور با کلامی نورانی.....	۶۵
حکومت صالحان اراده ازلی خداوند.....	۶۵
دو. مستضعفان، پیشوایان و وارثان زمین.....	۶۷
سه. امام مهدی ذخیره بزرگ الهی.....	۶۸
پرسش‌های درس.....	۷۱
پرسش‌های پژوهشی.....	۷۱
درس ششم: امام مهدی ^{عَلَيْهِ الْكَرَمُ الْعَظِيمُ} در آینه روایات	۷۳
سیری کوتاه در احادیث مهدویت.....	۷۴
منابع حدیثی مهدویت در یک نگاه.....	۷۵
ویژگی‌های روایات مهدوی	۷۶
الف. تنوع و گوناگونی موضوع	۷۶
ب. مهدویت در کلام همه معصومان علیهم السلام	۷۷
ج. راویان احادیث مهدوی	۷۷
اعتبار روایات مهدویت	۷۷
عرصه‌های مشترک حدیثی مسلمین	۷۸
۱. جهانی بودن حکومت مهدی و عدالت فraigیر او	۷۸
۲. نزول حضرت عیسی علیه السلام از آسمان	۷۹
۳. فرو رفتن لشکر سفیانی در سرزمین بیداء	۷۹
۴. مهدی عَلَيْهِ الْكَرَمُ الْعَظِيمُ از عترت پیامبر ﷺ و از نسل فاطمه علیها السلام	۸۰
۵. هم نام بودن مهدی با پیامبر ﷺ	۸۰
پرسش‌های درس	۸۲
پرسش‌های پژوهشی	۸۲
درس هفتم: غیبت امام زمان عَلَيْهِ الْكَرَمُ الْعَظِيمُ و علل آن	۸۳
غیبت	۸۴
مفهوم غیبت	۸۴
پیشینه غیبت	۸۵
فلسفه غیبت	۸۵
حفظ جان امام	۸۶
استقلال و نبودن تحت پیمان دیگران	۸۷
آزمایش مردم	۸۷

۸۸.....	تادیب مردم .....
۸۸.....	مراحل غیبت .....
۸۹.....	غیبت کوتاه مدت .....
۹۱.....	غیبت بلندمدت .....
۹۴.....	پرسش‌های درس .....
۹۴.....	پرسش‌های پژوهشی .....
۹۵.....	درس هشتم: فواید امام غائب <small>رَجُلُ الْمُؤْمِنِينَ</small> .....
۹۶.....	فواید امام غایب .....
۹۶.....	امام محور هستی .....
۹۸.....	امید بخشی .....
۹۹.....	پایداری مکتب .....
۱۰۱.....	خودسازی .....
۱۰۱.....	پناهگاه علمی و فکری .....
۱۰۳	هدایت باطنی و نفوذ روحانی .....
۱۰۳	ایمنی از بلاها .....
۱۰۵.....	دادرسی شیعیان و مردم .....
۱۰۵.....	بهره مندی از دعا و استغفار حضرت .....
۱۰۸	پرسش‌های درس .....
۱۰۸	پرسش‌های پژوهشی .....
۱۰۹.....	درس نهم: ملاقات .....
۱۱۰.....	دیدار یار .....
۱۱۰.....	انواع ملاقات .....
۱۱۱.....	نقل کردن دیدار، آثار و پیامدها .....
۱۱۲.....	شرط اساسی ملاقات .....
۱۱۲.....	آنچه از ما خواسته اند .....
۱۱۳	تشرف حاج علی بغدادی .....
۱۱۷	پرسش‌های درس .....
۱۱۷	پرسش‌های پژوهشی .....
۱۱۹.....	درس دهم: انتظار .....
۱۲۰.....	انتظار سبز .....
۱۲۰.....	حقیقت انتظار و جایگاه آن .....
۱۲۱.....	ویژگی‌های انتظار مهدی <small>رَجُلُ الْمُؤْمِنِينَ</small> .....

فهرست مطالب

۱۲۲	ابعاد انتظار.....
۱۲۴	وظایف منتظران.....
۱۲۴	۱. شناخت امام.....
۱۲۶	۲. الگوپذیری.....
۱۲۷	۳. یاد امام.....
۱۲۹	۴. وحدت و همدلی.....
۱۳۱	آثار انتظار.....
۱۳۲	پاداش منتظران.....
۱۳۶	پرسش‌های درس.....
۱۳۶	پرسش‌های پژوهشی.....
۱۳۷	درس یازدهم: شرایط ظهور.....
۱۳۸	زمینه‌های ظهور.....
۱۳۹	الف. طرح و برنامه.....
۱۴۰	ب. رهبری.....
۱۴۱	ج. یاران.....
۱۴۲	۱. معرفت و اطاعت.....
۱۴۲	۲. عبادت و صلابت .....
۱۴۳	۳. جان نشاری و شهادت طلبی .....
۱۴۳	۴. شجاعت و دلیری .....
۱۴۳	۵. صبر و بردازی .....
۱۴۴	۶. اتحاد و همدلی .....
۱۴۴	۷. زهد و پارسایی .....
۱۴۵	د. آمادگی عمومی .....
۱۴۸	پرسش‌های درس.....
۱۴۸	پرسش‌های پژوهشی.....
۱۴۹	درس دوازدهم: ظهور و نشانه‌های آن.....
۱۵۰	ظهور.....
۱۵۰	زمان ظهور.....
۱۵۱	رازنیان بودن زمان ظهور.....
۱۵۱	تداوی امید.....
۱۵۱	زمینه سازی .....
۱۵۲	علائم ظهور.....

۱۰۲	آثار و فواید دانستن علائم
۱۰۳	انواع نشانه‌های ظهور
۱۰۴	علائم حتمی و غیر حتمی
۱۰۵	نشانه‌های حتمی ظهور
۱۰۶	الف. خروج سفیانی
۱۰۷	ب. خسف بیداء
۱۰۸	ج. خروج یمانی
۱۰۹	د. صیحه آسمانی
۱۱۰	ه. قتل نفس زکیه
۱۱۱	علائم غیر حتمی
۱۱۲	خروج خراسانی
۱۱۳	خروج حسنی
۱۱۴	فتنه دجال
۱۱۵	جهان در آستانه ظهور
۱۱۶	هنگامه قیام
۱۱۷	چگونگی قیام
۱۱۸	پرسش‌های درس
۱۱۹	پرسش‌های پژوهشی
۱۲۰	درس سیزدهم: حکومت جهانی (۱): اهداف و برنامه‌های حکومت حضرت مهدی <small>عَزَّاللهُ عَنْهُ</small>
۱۲۱	اهداف حکومت
۱۲۲	رشد معنوی
۱۲۳	عدالت گستری
۱۲۴	الف. برنامه فرهنگی
۱۲۵	۱. احیای کتاب و سنت
۱۲۶	۲. گسترش معرفت و اخلاق
۱۲۷	۳. نهضت علمی
۱۲۸	۴. مبارزه با بدعت‌ها
۱۲۹	ب. برنامه اقتصادی
۱۳۰	۱. بهره‌وری از منابع طبیعی
۱۳۱	۲. توزیع عادلانه ثروت
۱۳۲	۳. عمران و آبادانی
۱۳۳	ج. برنامه اجتماعی

فهرست مطالب ■■■

۱۷۸	۱. احیا و گسترش امر به معروف و نهی از منکر
۱۷۹	۲. مبارزه با فساد و رذائل اخلاقی
۱۷۹	۳. اجرای حدود الهی
۱۸۰	۴. عدالت قضایی
۱۸۲	پرسش‌های درس
۱۸۲	پرسش‌های پژوهشی
۱۸۳	درس چهاردهم: حکومت جهانی (۲): دستاوردهای حکومت حضرت مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأَكْرَامُ وَسَلَامٌ عَلَىٰ</small>
۱۸۴	۱. عدالت فraigیر
۱۸۵	۲. رشد فکری و اخلاقی و ایمانی
۱۸۶	۳. اتحاد و همدلی
۱۸۷	۴. سلامت جسمی و روانی
۱۸۸	۵. خیر و برکت فراوان
۱۸۹	۶. ریشه کن شدن فقر
۱۹۰	۷. حاکمیت اسلام و نابودی کفر
۱۹۱	۸. امنیت عمومی
۱۹۲	۹. گسترش دانش
۱۹۳	پرسش‌های درس
۱۹۴	پرسش‌های پژوهشی
۱۹۷	درس پانزدهم: حکومت جهانی (۳): ویژگی‌های حکومت و سیره حضرت مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأَكْرَامُ وَسَلَامٌ عَلَىٰ</small>
۱۹۸	قلمرو حکومت و مرکزان
۲۰۰	مدت حکومت
۲۰۲	سیره حکومتی امام
۲۰۳	سیره جهادی و مبارزاتی
۲۰۴	سیره قضایی امام
۲۰۴	سیره مدیریتی امام <small>عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأَكْرَامُ وَسَلَامٌ عَلَىٰ</small>
۲۰۵	سیره اقتصادی امام
۲۰۶	سیره شخصی امام
۲۰۷	مقبولیت عمومی
۲۱۰	پرسش‌های درس
۲۱۰	پرسش‌های پژوهشی
۲۱۱	درس شانزدهم: رجعت
۲۱۲	مفهوم رجعت

۲۱۲.....	فلسفه رجعت
۲۱۳.....	جایگاه رجعت در متون دینی
۲۱۴.....	رجعت، در قرآن و روایات
۲۱۵.....	رجعت در ادعیه و زیارات
۲۱۶.....	ویژگی‌های رجعت
۲۲۰.....	پرسش‌های درس
۲۲۰.....	پرسش‌های پژوهشی
۲۲۱.....	درس هفدهم: آسیب شناسی مباحث مهدویت
۲۲۲.....	برداشت‌های غلط
۲۲۴.....	استعجال ظهور
۲۲۴.....	تعیین زمان ظهور
۲۲۵.....	تطبیق علائم ظهور بر مصاديق خاص
۲۲۵.....	طرح مباحث غیرضروری
۲۲۶.....	مدّعیان دروغین
۲۲۹.....	پرسش‌های درس
۲۲۹.....	پرسش‌های پژوهشی
۲۳۰.....	منابع

موضوع مهدویت از دیرباز در گستره فرهنگ اسلام مطرح بوده است و در این راستا تألیفات گرانسنجی به رشته تحریر درآمده است؛ از کتاب‌هایی که بیش از یک هزار سال از نگارش آن‌ها می‌گذرد، تا هزاران کتاب دیگر که هم اکنون در کتابخانه‌ها موجودند یا در حال نگاشته شدن هستند.^۱

هر یک از این کتاب‌ها دارای سبک و منطق خاص خود هستند و برای هدفی علمی، ترویجی، تبلیغی یا پاسخ به شباهات تألیف شده‌اند.

آنچه در این مجموعه به چشم نمی‌آمد، کتابی بود که با هدف آموزش مباحث مهدویت نگارش یافته باشد. این مهم، مرکز تخصصی مهدویت را برآن داشت تا کتابی به منظور پاسخ‌گویی به این نیاز تألیف کند. در این راستا کتاب «نگین آفرینش» با تلاش پژوهشگران مرکز نوشته شد.

چاپ‌های نخستین کتاب دارای فصل بندی ویژه‌ای بود؛ ولی ترکیبی کاملاً آموزشی نداشت. با توجه به نیازگسترده جامعه به این موضوع و ضرورت آموزش در این عرصه، مرکز برآن شد تا با نگرش مجدد، کتاب را فصل بندی کند و به آن سامان آموزشی دهد.

این کتاب به منظور بهره‌گیری در دوره‌های عمومی مهدویت در دو جلد تدوین شده است. در پایان شایسته است از مؤلفان، حجج اسلام، آقایان: محمدامین بالادستیان، محمد مهدی حائری پور، مهدی یوسفیان و محققان گرامی، آقایان: روح الله شاکری زواردهی، قنبرعلی صمدی، محمدرضا نصویری و محمد عمران که در تدوین و ویرایش جدید کتاب ما را یاری کردند نهایت سپاسگزاری را داشته باشیم.

امید است این اثر مورد توجه اهل نظر قرار گیرد و صاحب نظران همانند گذشته ما را از راهنمایی‌ها و نقدهای خود بهره‌مند سازند.

مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم
بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عَلَيْهِ السَّلَامُ

۱. برای آشنایی با این کتاب‌ها ر.ک: مرجع مهدویت.

مقدمه ویرایش سوم

مهدویت، عقیده اسلامی و مشترک بین همه مذاهب است که قرآن کریم و روایات فریقین برآن تأکید فراوان دارد. تبیین و ترویج صحیح این باور دینی، رسالت مهم دانشمندان مسلمان و به ویژه علمای شیعه و حوزه های علمی و دانشگاهی است.

در این راستا کتاب «نگین آفرینش» گامی نو برداشت و موضوعات مرتبط با مهدویت را با روشی جدید و متناسب با فهم عموم، به علاقه مندان امام عصر عَلِيٌّ اللَّهُ تَعَالَى تقدیم کرد. مرکز تخصصی امامت و مهدویت این اثر را پس از ویرایش نخست و اضافات و اصلاحات، در قالب درسنامه‌ی مقدماتی مرکز ارائه کرد؛ ولی با توجه به استقبال قشرهای گوناگون فرهنگی از این اثر، بازنگری موضوعات کتاب و تکمیل مباحث آن ضروری می‌نمود. بنابراین با پیشنهاد معاونت پژوهش مرکز تخصصی مهدویت، این مهم، با همت گروه مؤلفان کتاب انجام شد. و این بار «نگین آفرینش» در قالبی جدید از نظر ساختار محتوایی و قالبی تدوین شد، به گونه‌ای که درس‌هایی مانند امام مهدی عَلِيٌّ اللَّهُ تَعَالَى در یک نگاه، دوران اختفا و پنهان زیستی حضرت، امام مهدی عَلِيٌّ اللَّهُ تَعَالَى در آینه قرآن، امام مهدی عَلِيٌّ اللَّهُ تَعَالَى در آینه روایات، ملاقات، ظهور و نشانه‌های آن و رجعت، با محتوایی کامل تر و مفیدتر ارائه شده و تعداد درس‌ها نیز به هفده درس افزایش یافته است.

در اینجا لازم است ضمن تشکر از همه محققانی که با ارائه نظریات اصلاحی خود، مارادر ویرایش جدید یاری کردند، توفیق روز افزون ایشان را از خداوند متعال بخواهیم و از مدیر محترم مرکز، جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای مجتبی کلباسی که همواره ما را یاری کرده‌اند و نیز جناب حجت الاسلام و المسلمین سید مسعود پورسیدآفای که «نگین آفرینش» با ارشاد و راهنمایی و پی‌گیری مؤثر ایشان وارد عرصه آثار مهدوی شد به طور ویژه تشکر کنیم.

در پایان ضمن تقدیم این تحفه ناچیز به محضر صاحب و ولی نعمتمان و سرور و سالار عالم

عرض کنیم:

﴿يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَنَا وَهَلَّا الضُّرُّ وَحْتَنَا بِيَضَاعَةٍ مُّزْجَاهٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقَ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ الْمُتَصَدِّقِينَ﴾؛ (سوره یوسف / آیه ۸۸) :

گروه مؤلفان

قم، تابستان سال ۱۳۹۱

دروس اول

ضرورت طرح مباحث مهدویت

اهداف

۱. اهمیت و ضرورت مباحث مهدویت
۲. آشنایی با ابعاد مختلف ضرورت طرح مباحث مهدویت

فواید

۱. توجه به اهمیت موضوع مهدویت و لزوم بررسی ابعاد گوناگون آن
۲. احساس نیاز به امام مهدی عینک اللہ تعالیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ

مطالب آموزشی

- یک. بعد اعتقادی
  - دو. بعد اجتماعی
  - سه. بعد سیاسی
  - چهار. بعد تاریخی
  - پنج. بعد فرهنگی
۱. تبیین و ترویج فرهنگ انتظار
  ۲. آسیب‌شناسی
  ۳. دشمن‌شناسی

در ابتدای بحث درباره مهدویت، این سؤال مهم مطرح است که با وجود علوم و فنون مختلف، بحث کردن در موضوع مهدویت چه ضرورتی دارد؟ آیا این بحث، یک بحث فرعی است یا جزء مباحث مهم و اصلی زندگی است؟ آیا سخن از مهدویت، نیازی از نیازهای امروز ماست و می‌تواند تحولی اساسی در زندگی ما ایجاد کند؟

روشن است که شناخت ضرورت و بایستگی این موضوع، سبب تقویت انگیزه و نشاط در پی‌گیری این بحث و به کارگیری تمام امکانات مادی و معنوی در جهت ترویج این عقیده و راهبرد اساسی زندگی خواهد شد. ما مدعی هستیم که براساس متون دینی، امامت و مهدویت، هویت اصلی و اساسی مسلمین است و به همین دلیل در رأس توصیه‌های پیامبر عظیم الشأن اسلام ﷺ بوده است. امامت، اصلی است که در راستای اصول مهم دین، یعنی توحید و نبوت، طرح شده و مکمل و متمم آن اصول است.

به جایست در این مجال، ضرورت پرداختن به بحث مهدویت را در ابعاد گوناگون بررسی کنیم:

یک. بعد اعتقادی

بدون شک، اعتقاد رکن اصلی شخصیت انسان است که اعمال و رفتار آدمی را شکل می‌دهد؛ به همین دلیل، انبیای الهی در جهت اصلاح عقاید انسان کوشیدند. در اسلام، مردم به اعتقاد به خدا و پیامبر و سپس جانشینان پیامبر دعوت شده‌اند و امام مهدی ؑ آخرین جانشین رسول خداست که هر مسلمانی مکلف است پس از شناخت او امامتش را پیذیرد و مطیع او باشد.

در متون دینی، معرفت امام، جایگاه بسیار مهمی دارد و اساس سعادت دنیا و آخرت دانسته شده است:

قرآن کریم می‌فرماید:

﴿يَوْمَ نَدْعُوكُمْ أُنَاسٌ بِإِمَامٍ هُمْ﴾^۱

روز قیامت، هرگروهی را با امام و پیشوای خود فرامیخوانیم.

و پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید:

من مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً؛^۱

هر کس بمیرد، در حالی که امام زمان خود را نشناخته است، به مرگ جاهلیت مرده است.

امام حسین علیه السلام نیز در پاسخ کسی که پرسید: «[راه] معرفت خدا چیست؟» فرمود:

[راه] شناخت خدا [و اطاعت ازاو] این است که مردم هرزمان، امام زمان خود را که اطاعت‌ش برأن‌ها واجب است - بشناسند.^۲

این همه تأکید بر اعتقاد به امام و لزوم شناختن او برای این است که پس از پیامبر خدا، «امام» راه مستقیم الهی است. هر کس بخواهد به خدا ایمان داشته باشد و ازاو اطاعت کند، باید از امام زمانش فرمان برد و لازمه اطاعت، شناختن امام و پذیرفتون امامت اوست.

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّىٰ يَعْرِفَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْأَئِمَّةَ كُلَّهُمْ وَإِمَامَ زَمَانِهِ وَيَرْدَدُ إِلَيْهِ وَيُسَلِّمُ لَهُ؛^۳

هیچ بنده‌ای مؤمن نیست، مگر اینکه خدا و رسول او و همه امامان و امام زمانش را بشناسد و [همه امور را] به او برگرداند و تسليم [امر] او باشد.

به دلیل همین اهمیت و لزوم معرفت است که اهل بیت علیه السلام سفارش کرده‌اند که «معرفت» را از خدا بخواهید:

... اللَّهُمَّ عَرَفْنِي حجتك فانك إن لم تعرِفْنِي حجتك ضللتك عن ديني؛^۴

خدایا! حجت خود را به من بشناسان که اگر او را به من نشناسانی، از مسیر دین الهی، گمراه خواهم شد.

نکته مهم دیگر، این است که «معرفت امام» مثل «ایمان به خدا»، مراتب و درجات مختلفی دارد و هر کس به اندازه شناخت و معرفتش از امامت امام، بهره می‌گیرد. روشن است که شناخت نام و نسب امام، کافی نیست؛ بلکه کمترین حد معرفت، آن است که شخص بداند امام، منصوب

۱. کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، ح ۹، ص ۴۰۹.

۲. علل الشرایع، ج ۱، ح ۱، ص ۹.

۳. کافی، ج ۱، باب معرفة الامام والرد عليه، ح ۲، ص ۱۸۰.

۴. تمام دعا این است: اللَّهُمَّ عَرَفْنِي نَفْسَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعْرِفْنِي نَفْسَكَ لَمْ أَغْرِفْ تَبَيَّنَكَ اللَّهُمَّ عَرَفْنِي رَسُولَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعْرِفْنِي رَسُولَكَ لَمْ أَغْرِفْ حُجَّتَكَ اللَّهُمَّ عَرَفْنِي حُجَّتَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعْرِفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَّلْتَ عَنِ دِينِي؛ (کافی، ج ۱، باب فی الغیب، ح ۵، ص ۳۳۷).

در این کتاب با مباحث:

۱. ضرورت طرح مباحث مهدویت
۲. فواید امام غایب
۳. عالیم ظهور
۴. رجعت
۵. حکومت جهانی
۶. آسیب‌شناسی مباحث مهدویت
- و ... آشنا می‌شوید.

